

nähdén sellainen heidän kirjojensa myynnistä kieltäytyminen olisi melkoisen hyvä läksy ja sopivaa kirjailijakasvatusta.

Samalla tietysti olisi sanomalehdissä jatkuvasti selitettävä

tuollaisten kirjailijain tekeleitten sisältöä ja vahingollisuutta työväenluokan eduille, että kirjallisuutta ostava yleisö tulisi itsekin tajuamaan, ettei työläisten rahat jouda häpäisijänsä kannattamiseen."

Lukutaidottomuus Yhdysvalloissa hämmästyttävän suuri

True translation filled with the postmaster at Fitchburg, Mass., as required by the act of Oct. 6, 1917.

Yhtenä maailmansodan, sanoisimmeko suotavana, ilmiönä näyttää olevan se, että eräitä heikkouksia yhteiskunnallisessa elämässä, joita rauhan aikana vaihtololla sivuutettiin, vedetään esille ja vaaditaan niiden poistamista.

Tehdastyön aiheuttama näivettyminen, ja siitä johtuva sotilasainehiston suhteellinen vähälukuisuus, saivat valaistuksensa kutsuntoja toimitetuissa. Salaiset taudit ja niiden tuottama tuho aiheuttivat armeijan ylläkäärin hälyytykseen. Nyt on sisäasiain sihteeri, Lane, johtanut huomiota maassa vallitsevaan lukutaidottomuuteen, vaatiessaan hyväksytyksi lakiehdotusta jossa myönnetään varoja laajan opetus suunnitelman toteuttamiseen lukutaidottomien valistamiseksi.

Viimemainittu hälyytys, niin sotatarpeen kannalta kun se asiaa käsittelee, on mielenkiintoinen voimakkaan ja asiallisen sävynsä tähden. Hälyytys ilmestyy kirjeen muodossa, joka on osotettu presidentille ja eräille kongressin jäsenille ja on se sisällöltään seuraava:

"Minä arvelen, että aika on tullut, jolloin meidän Yhdysvalloissa on otettava vakavan harkinnan alaiseksi kysymys niiden opettamisesta jotka eivät osaa lukea eikä kirjoittaa. Sota on saattanut meidän huomiomme tosiseikkoja, jotka ovat miltei uskomattomia ja jotka sellaisenaan ovat syyttäviä laadultaan.

Yhdysvalloissa on (tai oikeammin oli vuonna 1910 jolloin väkilukutilasto kerättiin) 5,516,163 henkilöä jotka eivät osanneet lukea tai kirjoittaa mitään kieltä. Nykyään on Yhdysvalloissa noin 700,000 asevelvollisuusikässä olevaa miestä rekisteröitynä, jotka, minun luullakseni, eivät osaa lukea tai kirjoittaa englanninkieltä, enemmän kuin mitään muutakaan kieltä.

Yli 20-vuotisia lukutaidottomia.

"Yli 4,600,000 lukutaidotonta tässä maassa oli 20-vuotiaita tai sitä vanhempia. Edellämäinittu lukumäärä on yhtä suuri kuin Californian, Oregonin, Washingtonin, Montanan, Idahon, Wyomingin, Coloradon, Utahin, Nevadan, Arizonan, New Mexican ja Delawaren valtioiden asukasluku. Lukutaidottomien suhdeluku vaihtelee 1.7 prosentista, Iowan valtiossa, 29 prosenttiin, Louisianan valtiossa. Enemmän kuin kymmenesosa lukutaidottomia oli 13 valtiossa. Puolet lukutaidottomista olivat 20 ja 45 ikävuoden välillä. Eräs asiantuntija on laskenut, että jos nämä viisi ja puoli miljoonaa lukutaidotonta asetettaisi kahden henkilön riveihin ja marssitettaisi Valkoisen talon sivuitse Washingtonissa kolmen jalan välimatkalla rivien välillä ja 25 mailin nopeudella päivässä, niin kestäisi niiden marssittaminen talon sivuitse vähän päälle kaksi kuukautta. Lukutaidottomista on yli 58 prosenttia valkoihoisia ja niistä on 1,500,000 maassa syntyneitä.

Suurta taloudellista häviötä.

Minä pyydän saada johdattaa huomiotanne taloudelliseen menetykseen, mikä tästä tilanteesta aiheutuu. Jos lukutaidottoman henkilön tuotanto päivää kohti on 50 senttiä huonompi kuin lukutaitoisen, niin menettää maamme lukutaidottomuuden kautta \$825,000,000 vuodessa. Tämä arvio on kaikesta päättäen pienempi kuin mitä menetys todellisuudessa merkitsee. Liittohallitus ja valtioiden hallinnot menettävät miljoonia dollareita yrittäissään valistaa maanviljelysseudulla asuvaa väkeä maanviljelyksen ja kotielämän ongelmista. Ja kuitenkin ei kymmenes osa maalaisväestöstämme osaa lukea tai kirjoittaa sanaakaan. He eivät osaa lukea maanviljelysbulletiinia, eikä maanviljelyslehteä, eikä elintarvesäästökorttia, eikä vapauslainavetoumusta, enemmän kuin sanomalehteä, perustuslakia tai raamattuaan; yhtä vähän kykenevät he pitämään kirjaa liikkeestään. Tietämätön kansanvalta ei ole todellista kansanvaltaa. Kansa joka ei kykene saamaan tietoonsa yleisen mielipiteen ilmauksia, eikä presidentin julistuksia, eikä kongressin toimenpiteitä, siltä ei voida vaatia täydellistä käsitystä sodasta, jonka hyväksi sen on uhrattava henkensä, omaisuutensa ja työnsä.

Käsitys, että lukutaidoton mies ei voi kehittyä kunnolliseksi sotilaaksi uudenaikaisessa sodassa, on melkein varmentunut epäamättömäksi. Viime huhtikuuhun saakka ei vakinaiseen armeijaan otettu miehiä, jotka eivät olleet luku- ja kirjoitustaitoisia, mutta ensimmäisessä kutsunnassa joutui armeijan riveihin 30,000 ja 40,000 välillä lukutaidottomia ja lähes sama määrä melkein lukutaidottomia.

He eivät osaa kirjoittaa nimeään.

He eivät osaa lukea määräyksiä, joita joka päivä julkaistaan harjoitusleirien ilmoitustauluilla.

He eivät osaa lukea sotilasoppiaita.

He eivät osaa lukea kirjeitä eikä kirjoittaa koteihinsa.

He eivät voi ymmärtää merkinantoja eikä seurata niitä taistelussa.

Löytyy 700,000 miestä jotka eivät voi lukea tai kirjoittaa ja jotka saattavat joutua armeijaamme ensi vuonna tai kahden vuoden kuluessa. Harjoitusleirit eivät ole varustettuja kou-

lutyötä varten ja velvollisuutta opettaa sotilaita lukemaan yksinkertaista englanninkieltä ei pitäisi säilyttää upseerien tai muiden harjoitusleirillä toimivien niskoille. Meidän olisi opetettava miehemme ennenkuin ne harjoitusleireille joutuvat.

Englanninkielen opettaminen.

Yllämainitun lisäksi vetää meidän huomiotamme puoleensa vieläkin laajempi ongelma kuin edellämainittu, se on kysymys englanninkielen opettamisesta miljoonille tämän maan asukkaille. New Yorkin valtion yliopiston professori, tohtori John H. Finley, esitti eräässä äskettäin pitämässään puheessa seuraavan kuvauksen havainnoistaan, joita hän joku aika takaperin teki eräällä harjoitusleirillä:

“Miten tärkeä kaikille eri kielille käsitettävissä oleva yhteinen kieli olisi meidän maallemme, käy ilmi seuraavasta tapauksesta, jonka minä näin eräällä harjoitusleirillä joku aika takaperin. Ravintolahaalissa, jossa minä erään kansallisarmeijan kompanian kanssa vähää aikaisemmin olin istunut, istuskeli pieniä ryhmiä pöytien ääressä, yrittäen opetella englanninkieltä toveriensa opastamina, joista tovereista yksi oli ollut piiritarkastajana läheisessä valtiossa ja toinen uskonnon oppilas. Yhdessä näistä ryhmistä harjoiteltiin vahtimiehen seisahdushuutauduksia vahtipalveluksessa ollessa. Jokainen oppilas (heitä oli neljä italialaista ja yksi slaavilainen) ottivat vuoroon pitkävärtisen hiililapion ja ojensivat sitä opettajaa vastaan, joka juoksenteli ympäri huonetta ikäänkuin välttääkseen vartiota. Oppilas huusi murteellisella englanninkielellä: — “Seis! Kuka siellä!” Opettaja vastasi “Ystävä”. Ja sitten seurasi vieläkin käsitteämättömämmällä englanninkielellä (lukuisain esi-isäin äänet taistellen heidän kurkussaan sitä ääntäessä) “Tulkaa tänne ja antakaa merkki!” Siten opetetaan näitä erikielisiä puhumaan sen maan kieltä jota he ovat kutsutut puolustamaan. Mikä räikeä osutus opetusjärjestelmämme vajanaisuudesta onkaan se, että me emme rauhan aikana opettaneet näitä miehiä, jotka ovat olleet täällä kyllin kauvan tullakseen kansalaiseksi (ja tuhansia heidän veljiään) tuntemaan sitä kieltä jolla

meidän historiamme ja lakimme ovat kirjotetut ja jolla kielellä komentosanat maata puolustettaissa on lausuttavat! Nähköön tämän vuosikymmenen loppu, niin lähellä kun se onkin, jokaisen kansalaisen maassamme valmiina huutamaan yhdellä kielellä ja yhdellä mielellä jokaiselle joka lähenee: "Ken siellä!"

Vaatii opetusmenoarvion hyväksymistä.

Yllämainitun perusteella minä pyydän teitä antamaan huomiotanne edustajahuoneessa esitetyille ehdotukselle No. 6490, jossa varataan kohtuullinen menoerä opetustoimiston käytettäväksi lukutaidottomuu-

den poistamiseksi. Jos lakiehdotus hyväksytään, niin voidaan pitää erityistä huolta siitä, että kaikki asevelvollisuusijässä olevat saavat opetusta, ja eritoten ne, jotka ovat luokitellut A-luokkaan."

*

Näin sisäasiain sihteeri. Tätä kirjottaissa ei kyseessä olevaa menoarviota vielä ole hyväksytty, mutta luultavaa on, että se pikemmin hyväksytään ja toivottavaa on, että sen avulla onnistuttaisi poistamaan yksi sellainen yhteiskunnallinen heikkous, jonka näkemiseksi oli tarpeen, että "sota syttyi maailmaan."

